

Правила за оценка и управление на риска на на Договорен фонд “Селект Дивидент”

С настоящите Правила се урежда организационната структура и нивата на отговорност по управлението на риска в Управляващото Дружество, правилата и процедурите за установяване, оценяване, управление и наблюдение на рисковете, на които са изложени или могат да бъдат изложени инвестициите на Договорен фонд “Селект Дивидент” (“Договорния фонд” или “Фонда”), организиран и управляван от Управляващо Дружество “Селект Асет Мениджмънт” ЕАД (“Управляващото Дружество” или “УД”).

I. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. (изм. с реш. на СД от 12.01.2023 г.) Настоящите правила регламентират модела за идентифициране, измерване, анализ и управление на рисковете, свързани с портфейла на Договорния фонд. Те уреждат ефективни процедури за установяване на рисковете, с помощта на които УД може да оцени степента, в която Фонда е изложен на пазарен риск, ликвиден риск, рискове за устойчивостта и риск на насрещната страна, както и на всички други рискове, включително оперативните рискове, които могат да бъдат съществени за Фонда.

Чл. 2. Правилата за управление на риска са част от инвестиционната политика на Договорния фонд, която е описана в Правилата му.

Чл. 3. Управляващото Дружество идентифицира и измерва всички рискови фактори, свързани с отделните инструменти в портфейла по чл. 1, след което измерва общата експозиция на портфейла към тези фактори и взема решения за лимити, толерантност и управление на рисковете на портфейлно ниво.

II. ОРГАНИЗАЦИОННА СТРУКТУРА

Чл. 4. (изм. с реш. на СД от 12.01.2023 г.)

(1) Организационната структура в Управляващото Дружество, свързана с управлението на риска е триизмерна:

1. Служители, работещи по договор в Управляващото Дружество в постоянното Звено “Управление на риска”.
2. Изпълнителен директор и Прокурист.
3. Съвет на директорите.

(2) Когато организационната структура, определена в ал. 1, е друга или се промени, следва да се гарантира спазването на основния принцип за разделянето на отговорностите между служителите с цел предотвратяване конфликти на интереси.

Чл. 5. Съвета на директорите има следните отговорности по управление на риска:

1. Приема правила за управление на риска и следи за тяхната актуализация.
2. Определя рисковата политика на Договорния фонд. Тя може да бъде:
а/консервативна;
б/умерено-консервативна;
в/умерено-рискова;
г/рискова.
3. (изм. с реш. на СД от 12.01.2023 г.) Контролира рисковите фактори за Договорния фонд чрез обсъждане на доклади, внесени от Изпълнителния директор и Прокуриста и взема решения в границите на своите правомощия.
4. Извършва периодичен ежегоден преглед на политиките и стратегиите за управление на рисковете.
5. Взема решения за кадрово, софтуерно и друго осигуряване на дейностите по управление на риска.
6. Следи за спазването на Правилата за управление на риска и участва активно в процеса на управление на риска.

Чл. 6. (изм. с реш. на СД от 12.01.2023 г.) Изпълнителният директор и Прокуристът на Управляващото Дружество имат следните отговорности по управлението на риска:

1. Организируют работата по правилно провеждане на приетата от Съвета на директорите политика по управление на риска.

2. Контролират спазването на приетите лимити.
3. Създават организация на работа, която осигурява спазването на определените лимити и нива на риск.
4. Следят за съответствие на използваните от съответните служители процедури по измерване, наблюдение и оценка на риска с приетите вътрешно-дружествени документи от Съвета на директорите.
5. Вземат решения за кадрово, материално-техническо и методическо осигуряване на дейностите по управление на риска.

Чл. 7. (изм. с реш. на СД от 12-01-2023 г.) **(1)** Звено "Управление на риска" действа независимо от другите звена в Управляващото Дружество, отчита се пряко пред Съвета на директорите и има следните функции:

1. разработва и прилага системата за управление на риска на ДФ;
2. изпълнява правилата и процедурите по управление на риска;
3. гарантира съответствието с одобрената вътрешна система за ограничаване на риска на ДФ, включително с нормативно определените лимити за стойността на общата рискова експозиция и риска на насрещната страна по чл. 46-48 от Наредба № 44.
4. изчислява общата рискова експозиция на Фонда най-малко един път дневно; с цел управление на риска, свързан с позициите на ДФ „Селект Дивидент“ в деривативни инструменти, се изчислява обща рискова експозиция по метода на поетите задължения, като винаги се спазва ограничението тя да не надвишава нетната стойност на активите на ДФ, както и ограниченията за концентрация, посочени в Наредба №44/20.10.2011 г. за изискванията към дейността на колективните инвестиционни схеми, управляващите дружества, националните инвестиционни фондове, алтернативни инвестиционни фондове и лицата, управляващи алтернативни инвестиционни фондове.
5. консултира Съвета на директорите на Управляващото Дружество относно определянето на рисковия профил на ДФ;
6. докладва редовно пред Съвета на директорите на Управляващото Дружество и на лицата, осъществяващи надзорни функции, когато е приложимо, относно:
 - а) съответствието между текущото ниво на риск, на което е изложен управляваният от него ДФ и одобрените рискови профили на тази схема;
 - б) съответствието на ДФ с вътрешната му система за ограничаване на риска;
 - в) адекватността и ефективността на процеса за управление на риска и по-специално показващ дали са предприети подходящи коригиращи мерки в случаите, когато са констатирани недостатъци;
7. докладва редовно пред висшето ръководство, представяйки текущото ниво на риск, на което е изложен ДФ и за текущите или предвиждани нарушения на ограниченията, като по този начин се осигурява предприемането на навременни и подходящи действия;
8. извършва преглед и подпомага организацията и процедурите за оценка на извънборсовите деривативи по чл. 49 от Наредба № 44.

(2) Управляващото дружество осигурява на постоянното звено за управление на риска съответните правомощия и достъп до цялата информация, необходими за изпълнение на функциите му по ал. 1.

(3) Служителите на Звено „Управление на риска“ трябва да притежават подходяща квалификация за изпълнение на възложените им дейности.

(4) (Нова с Реш. на СД на 28.12.2016 г.) Функцията по управление на риска може да бъде делегирана на трето лице при спазване на изискванията на чл. 106, ал. 1 – 2 и 5 – 6 от ЗДКИСДПКИ.

(5) (Нова с реш. на СД от 12.01.2023 г.) Когато Управляващото дружество делегира функции по управление на портфейла на Фонда на трето лице, следва да гарантира, че третото лице спазва изискванията за независимост по чл. 45г от Наредба №44, с оглед недопускане на зависимост и прекаленото повлияване от извършените от третото лице стрес тестове.

III. ИДЕНТИФИКАЦИЯ И ИЗМЕРВАНЕ НА РИСКОВЕТЕ, СВЪРЗАНИ С ДЕЙНОСТТА И ИНВЕСТИЦИИТЕ

Чл. 8. (1) Процесът по установяването, управлението и наблюдаването на рисковете има за цел да редуцира влиянието на външните и вътрешните рискови фактори върху инвестициите, включително на рисковете произтичащи от макроикономическата среда.

(2) Процедурите за управление на риска включват:

- а) идентификация на риска;
- б) оценка на риска;
- в) избор на стратегия по отношение на риска;
- г) избор на начини за намаление степента на риска;
- д) контрол нивото на риска.

(3) (изм. с реш. на СД от 12.01.2023 г.) Оценяването, анализа и мониторинга на рисковите фактори се извършва ежедневно от служителите в Звено "Управление на риска".

Чл. 9. Рисковите фактори, които оказват влияние върху инвестициите, управлявани от УД са:

а) пазарен риск - възможността да се реализират загуби поради неблагоприятни изменения в цените на ценни книжа, пазарните лихвени проценти, валутни курсове и други. Компонентите на пазарния риск са:

аа) лихвен риск - рискът от намаляване на стойността на инвестицията в дадена ценна книга поради изменение на нивото на лихвените проценти.

бб) (изм. с реш. на СД от 12.12.2025 г.) валутен риск - рискът от намаляване на стойността на инвестицията в дадена ценна книга или депозит, деноминирани във валута, различна от евро, поради изменение на курса на обмяна между тази валута и еврото.

вв) ценови риск, свързан с инвестиции в акции или други дялови ценни книжа - рискът от намаляване на стойността на инвестицията в дадена ценна книга при неблагоприятни промени на нивата на пазарните цени.

б) кредитен риск – възможността от намаляване на стойността на позицията в един финансов инструмент при неочаквани събития от кредитен характер свързани с емитентите на финансови инструменти, насрещната страна по борсови и извънборсови сделки, както и държавите, в които те извършват дейност;

в) операционен риск – възможността да се реализират загуби, свързани с грешки или несъвършенства в системата на организация, недостатъчно квалифициран персонал, неблагоприятни външни събития от нефинансов характер, включително и правен риск;

г) ликвиден риск – възможността от загуби от наложителни продажби на активи при неблагоприятни пазарни условия за посрещане на неочаквано възникнали краткосрочни задължения.

д) риск от концентрация – възможността от загуба поради неправилна диверсификация на експозиции към емитенти, групи свързани емитенти, емитенти от един и същ икономически отрасъл или географска област или възникнал от една и съща дейност, което може да причини значителни загуби, както и рискът, свързан с големи непреки кредитни експозиции.

е) (нова с реш. на СД от 12.01.2023 г.) риск за устойчивостта – това е събитие или условие от екологично, социално или управленско естество (Environmental, Social and Governance/ESG), което, ако настъпи, може да има съществено отрицателно въздействие върху стойността и/или възвращаемостта на инвестициите.

Чл.9а. УД във връзка с всички рискове на които е изложен ДФ предприема следните действия:

1. установява адекватно документиран организационни мерки, процеси и техники за измерване на рисковете, които гарантират, че рисковете, свързани с всяка позиция и нейното влияние върху общия рисков профил, са правилно измерени въз основа на точни и надеждни данни;

2. извършва при необходимост периодични бек тестове за преглед на валидността на мерките за измерване на риска, които включват прогнози и оценки, базирани на модел;

3. (изм. с реш. на СД от 12.01.2023 г.) извършва периодични, но не по-малко от веднъж годишно, стрес тестове и сценарийни анализи, с цел подготовка за извършване на действия в случай на настъпване на рисковете, възникващи от потенциални промени в пазарните условия, които може да повлияят неблагоприятно на ДФ.

IV. ПАЗАРЕН РИСК

Чл. 10. Управляващото Дружество прилага краткосрочна и дългосрочна стратегия за управление на пазарния риск, свързан с осъществяването на дейността на Фонда.

Чл. 11 (1). Управляващото Дружество измерва лихвения риск чрез изчисляването на дюрация. Дюрацията е основната мярка за чувствителността на дадена ценна книга към изменението на нивото на лихвените проценти. УД използва метода на модифицираната дюрация, за да измери лихвения риск, свързан с всяка ценна книга, базирана на лихвен процент като облигации, лихвени суапи, фючърси, базирани на лихвени проценти, и фючърси, базирани на облигации. УД прилага краткосрочна и дългосрочна стратегия за управление на лихвения риск.

(2) Дългосрочната стратегия за управление на лихвения риск включва определяне на целеви стойности на чувствителността на портфейла към изменението на нивото на лихвените проценти, съгласно инвестиционните цели и политика на Фонда.

(3) Краткосрочната стратегия включва ежедневно определяне на чувствителността на дадена ценна книга към изменението на нивото на лихвените проценти.

Чл. 12. (изм. с реш. на СД 12.12.2025 г.) **(1)** Управляващото Дружество измерва валутния риск за всяка валута, различна от евро, прилагайки краткосрочна и дългосрочна стратегия.

(2) Дългосрочната стратегия за управление на валутния риск включва измерване чрез използване на историческата волатилност на курса на съответната валута към еврото спрямо нетната валутна експозиция.

(3) Краткосрочната стратегия за управление на валутния риск включва следене на ефективността на предпазването от валутен риск спрямо разпоредбите на МСС 39.

Чл. 13. (1) Управляващото Дружество прилага краткосрочна стратегия за управление на ценовия риск като измерва и анализира получените резултати чрез един от приложимите за съответния пазар на ценни книжа количествени методи:

1. Историческа волатилност, измерена чрез стандартно отклонение;

2. β -коефициента към индексите на съответните пазари;

3. При невъзможност за прилагане на точка 1. и 2., УД използва стандартното отклонение на избрания индекс на регулирания пазар, на който се търгуват дадените акции като заместител при цялостния анализ на портфейлите. Показателите по тази алинея се изчисляват веднъж в месеца.

(2) Общият риск на портфейла се измерва чрез историческата волатилност на цената на дяловете/акциите, измерена чрез стандартно отклонение.

(3) Дългосрочната стратегия за управление на ценовия риск включва:

1. оценка на приложимостта и ефективността на използваните методи за измерване на ценовия риск;

2. изготвяне на предложения до Съвета на директорите на УД при установяване на необходимост от промяна на използваните методи за измерване на ценовия риск.

Чл. 13а. (изм. с реш. на СД 12.01.2023 г.) Звено „Управление на риска“ следи ежедневно ограниченията на инвестициите по групи финансови инструменти описани в Правилата на ДФ, като по този начин осигурява спазването на определената рискова политика на ДФ по чл. 5, т. 2. Всяко преминаване на ограниченията по предходното изречение се документира от Звено "Управление на риска" и се докладва на Съвета на директорите на Управляващото Дружество за предприемане на коригиращи действия.

V. КРЕДИТЕН РИСК И РИСК НА НАСРЕЩНАТА СТРАНА

Чл. 14. Кредитен риск е общо рискът от намаляване на стойността на инвестицията в дадена ценна книга при неочаквани събития от кредитен характер, свързани с емитентите на ценни книжа, насрещната страна по борсови и извънборсови сделки, както и неочаквани събития в държавите, в които те извършват дейност.

Чл. 15. УД разглежда три основни вида кредитен риск:

1. Контрагентен риск е рискът от неизпълнение на задълженията от насрещната страна по извънборсови сделки. Експозицията на ДФ към насрещната страна по сделка с извънборсово търгувани деривативни инструменти може да бъде намалена като се използва обезпечение, което трябва да бъде достатъчно ликвидно. Обезпечението е ликвидно, ако то може да бъде продадено на цена, която е близка до неговата оценка преди момента на извършване на продажбата.

2. Сетълмент риск е рискът, възникващ от възможността взаимните фондове да не получат

насрещни парични средства или финансови инструменти от контрагент на датата на сетълмент, след като те са изпълнили задълженията по дадени сделки към този контрагент. УД измерва този риск чрез стойността на всички неприключили сделки с една насрещна страна като процент от стойността на управлявания портфейл. Не се включват сделките сключени при условие на сетълмент DVP (доставка срещу плащане) и на пазари с функциониращ клирингов механизъм.

3. Инвестиционен кредитен риск е рискът от намаляване на стойността на инвестицията в дадена дългова ценна книга поради кредитно събитие при емитента на този инструмент. Кредитно събитие включва обявяване в несъстоятелност, неплатежоспособност, съществена промяна в капиталовата структура, намаляване на кредитния рейтинг и др. УД извършва качествен и количествен кредитен анализ на базата на:

- 3.1. Финансовите отчети на емитента;
- 3.2. Капиталовата структура на емитента;
- 3.3. Обезпечението на емисията, в случаите когато емисията е обезпечена;
- 3.4. Управлението и репутацията на емитента.

Чл. 16. (изм. с реш. на СД от 12.01.2023 г.) Лимитите за сделки и нивата на риск, свързани с кредитния риск, се одобряват и преразглеждат на тримесечие от Съвета на директорите на УД по предложение на Звено „Управление на риска“.

Чл. 16а (1) Управляващото дружество прилага краткосрочна и дългосрочна стратегия за управление на кредитния риск и риска на насрещната страна.

(2) Краткосрочната стратегия за управление на кредитния риск и риска на насрещната страна включва:

1. текуща и последваща оценка на кредитния риск на дълговите финансови инструменти в портфейла на Фонда чрез качествен и количествен анализ на базата на финансовите отчети на емитента, обезпечението на емисията, управлението и репутацията на емитента или използване на присъдения му външен кредитен рейтинг за целите на оценката.
2. текуща и последваща оценка на кредитния риск на насрещната страна по извънборсови сделки посредством качествен и количествен анализ на базата на финансовите отчети на контрагентите по извънборсови сделки, предоставеното обезпечението (в случай на наличие на такова), управлението и репутацията на съответния контрагент или използване на присъдения му външен кредитен рейтинг;
3. проследяване стойността и честотата на неприключилите сделки с даден контрагент;
4. ежедневен контрол спазването на законовите и приетите вътрешни лимити за концентрация към кредитен риск;
5. постоянно наблюдение на развитието и взаимовръзките между пазарите и икономиката, което улеснява идентифицирането на потенциални рискове от концентрации на кредитен риск (както на ниво група, така и на самостоятелна основа) и факторите, които ги предизвикват.

(3) (изм. с реш. на СД от 12.01.2023 г.) Дългосрочната стратегия за управление на кредитния риск и риска на насрещната страна включва:

1. изграждане на адекватни системи за управление на информацията, които да позволяват идентифициране на концентрации на кредитен риск и риск на насрещната страна;
2. определяне на вътрешни лимити за концентрация на кредитен риск, в съответствие с инвестиционните цели и политика на Фонда, при необходимост и по преценка на Звено „Управление на риска“ и Звено „Управление на портфейли и колективни инвестиционни схеми“;
3. реструктуриране на портфейла на Фонда в случаите на установен риск от влошаване платежоспособността на даден емитент или контрагент или група емитенти или контрагенти, установена прекомерна концентрация на кредитен риск и др. Портфейлът на Фонда се реструктурира по предложение на Звено „Управление на риска“, съгласувано със Звено „Управление на портфейли и колективни инвестиционни схеми“.

VI. ОПЕРАЦИОНЕН РИСК

Чл. 17. (1) Оперативните рискове могат да бъдат:

а. Вътрешни – свързани с организацията на работата на Управляващото Дружество във връзка с управлението на Фонда.

б. Външни – свързани с макроикономически, политически и други фактори, които оказват и/или могат да окажат влияние върху дейността на Управляващото Дружество във връзка с управлението на Фонда.
(2) Вътрешните оперативни рискове се състоят без да се ограничават до: - Рискове свързани с персонал; - Технологичен риск.
(3) Външните оперативни рискове се състоят без да се ограничават до: - Риск на обкръжаващата среда; - Риск от физическо вмешателство.
Чл. 18. (1) (изм. с реш. на СД от 12.01.2023 г.) Оценката на оперативните рискове свързани с дейността на Фонда се извършва от Звено „Управление на риска“..
(2) (изм. с реш. на СД от 12.01.2023 г.) Служителите, работещи в Управляващото Дружество оказват пълно съдействие на Звено „Управление на риска“..
(3) Рисковете, свързани с дейността на Фонда, се оценяват с една от следните оценки: - нисък – когато всички рискове са покрити с адекватни контролни процедури с висока ефективност и липсват или са налице незначителни отклонения; - среден – когато всички рискове са покрити в известна степен с контролни процедури с недостатъчна ефективност; - висок – когато не всички рискове са покрити с контролни процедури и/или процедурите на предварителния контрол липсват или не действат ефективно, в резултат на което е нарушено спазването на принципите за добро управление и прозрачност.
Чл. 19. (1) Рискове свързани с персонала, това са рисковете от загуби, свързани с възможността от грешки, недобронамереност, недостатъчна квалификация, неблагоприятни изменения в трудовото законодателство.
(2) Методи за управление на рисковете свързани с персонала: - Ясно дефиниране на вътрешни правила относно правата и задълженията на служителите; - Ясно дефинирани вътрешни правила за достъп до информационните системи и бази данни на Управляващото Дружество; - Регулярни обучения на персонала по теми свързани с: - финансова теория и практика; - управление на риска; - нормативната база имаща отношение към дейността на Фонда; - информационни технологии и сигурност; - други. - Регулярни срещи между отделните звена на Управляващото Дружество за обмяна на опит, впечатления и препоръки, по отношение на източниците на риск и търсене на решения за управлението и минимизирането им; - Ежегодни събеседвания и оценка на персонала; - Поддържане на отворени, открити комуникации между различните звена в Управляващото Дружество.
Чл. 20. (1) Технологичен риск, това са рисковете свързани със загуби, обусловени от несъвършенството на използваните технологии - неадекватност на провежданите операции, липса на прецизност на методите на обработка на данните, ниско качество на използваните данни.
(2) Методи за управлението на технологичните рискове: - архивиране на информационната система на Фонда; - Процедура за възстановяване на работоспособността на информационната система на Фонда; - Организация и управление на достъпа на потребителите до информационната система на Фонда: - Дефиниране на различни класове информация, съхранявана в УД - Дефиниране на нива на достъп на служителите на Управляващото Дружество според длъжностната им характеристика.
Чл. 21. (1) Риск на обкръжаващата среда, това са рисковете свързани с възможните загуби,

свързани с изменения в средата от нефинансов характер, в която оперира Фонда - изменения в законодателството, политически изменения, изменения в данъчната система.

(2) Методи за управление на рисковете свързани с обкръжаващата среда:

- Поддържане на актуална база данни с нормативната регламентация, имаща отношение към дейността на Фонда;
- Използване на външни консултанти и юридически кантори в случай на необходимост за имплементиране на нормативните изисквания спрямо дейността на Управляващото Дружество във връзка с управлението на Фонда;
- Вземане на активно участие в публичните обсъждания по отношение планирани промени в нормативната уредба, касаеща дейността на Управляващото Дружество във връзка с управлението на Фонда.

Чл. 22. (1) Риск от физическо вмешателство – това са рисковете асоциирани със загуби, в следствие на непосредствено физическо вмешателство в дейността на Фонда – грабеж, терористичен акт, непозволено проникване в информационната система на Фонда или Управляващото Дружество.

(2) Методи за управление на риска от физическо вмешателство:

- Сключване на договор с охранителна фирма за осъществяване на 24-часов наблюдение и контрол на помещенията в които се намират технологичните средства и архивите на Управляващото Дружество във връзка с управлението на Фонда;
- Профилактика на регулярна база на въведените системи за наблюдение и контрол;
- Разработване на процедура за евакуация на служителите в случаите на непосредствено физическо вмешателство в дейността на Управляващото Дружество във връзка с управлението на Фонда;
- Процедура за докладване на инциденти.

Чл. 23. (1) Управляващото Дружество прилага краткосрочна и дългосрочна стратегия за управление на операционния риск, свързан с осъществяването на дейността на Фонда.

(2) Дългосрочната стратегия предвижда следните принципи при развитието на управлението на операционния риск:

1. Идентифициране на основните рискови идентификатори и представянето им пред Съвета на директорите на УД.
2. Създаване на карта на процесите в дружеството, както и правила за разпределението на задачите и отговорностите на звената при всеки един от процесите.
3. Измерване статистически на точките, в които са концентрирани най-много събития.
4. Усъвършенстване на организацията, създавайки ясни правила и инструкции за всеки един от процесите.
5. Изготвяне на стратегия за редуциране на риска, чрез сключване на застраховки и други механизми за прехвърляне на риска.
6. (изм. с реш. на СД от 12.01.2023 г.) Изготвянето на правила за сътрудничество със Звено „Нормативно съответствие“ на УД.
7. Определяне на служителите, които ще са отговорни за следене на процесите, протичащи в звената на УД, свързани с дейността на Фонда.

(3) Краткосрочна стратегия за управлението на операционния риск:

1. Основната цел на краткосрочната стратегия е определяне на насоките, които трябва да бъдат следвани за идентифициране, оценка, наблюдение, контрол и намаляване на операционния риск, свързан с дейностите на Фонда, както и определяне на организационната структура в УД, заета със създаването и практическото прилагане на системата за управление на операционния риск.
2. Идентифициране на операционния риск - за откриване и разграничаване на операционния риск от другите видове риск, УД използва подробен анализ на бизнес процесите в дружеството, както и вътрешно за всяко звено изследване, което представлява дейност по установяване на факти, спомагащи за разкриването, определянето и локализирането на източниците и концентрация на операционен риск в дейността на Фонда. Допуска се определени (малко на брой) рискове да не бъдат проследени (неидентифицирани). Поради тази причина във всяко звено е

въведена процедурата по Риск и Контрол. Самооценката, една от целите на която е да се подобри своевременното установяване на неидентифицираните рискове.

2.1 С цел по-точно разпределяне на операционните събития по рискови класове в зависимост от първопричината за тяхното възникване, в дейността на Фонда са идентифицирани, като потенциални четири основни рискови категории:

2.1.1 Рискове свързани с персонал - *Например:* грешки, недобронамереност, недостатъчна квалификация.

2.1.2 Технологичен риск - *Например:* неадекватност на провежданите операции, липса на прецизност на методите на обработка на данните, ниско качество на използваните данни.

2.1.3 Риск на обкръжаващата среда - *Например:* изменения в законодателството, политически изменения, изменения в данъчната система.

2.1.4 Риск от физическо вмешателство – *Например:* грабеж, терористичен акт, непозволено проникване в информационната система, природни бедствия, пожар.

2.2 Бизнес процес - Една или няколко свързани помежду си процедури или операции, които съвместно реализират определена бизнес задача и реализирането им води до конкретни резултати. С оглед постигането на по-точни резултати в оценка на операционния риск са идентифицирани следните основни бизнес процеси:

2.2.1 Управление на портфейли;

2.2.2 Координация и комуникация;

2.2.3 Организация и управление на продажбите и обслужване на клиенти;

2.2.4 Управление на риска;

2.2.5 Нормативно съответствие;

2.2.6 Дистрибуция на дялове на договорни фондове;

2.2.7 Счетоводство на договорни фондове;

2.2.8 Счетоводство на УД;

2.2.9 Логистика;

2.2.10 Управление на Човешките ресурси;

2.2.11 Управление на УД;

2.2.12 Процес на регулативно и вътрешногрупово отчитане, управленска информация;

2.2.13 Оценка на НСА.

3. (изм. с реш. на СД от 12.01.2023 г.) Оценка на рисковете - чрез съпоставянето на идентифицираните рискове срещу бизнес процесите в една плоскост се отчита и влиянието им върху всеки вид осъществявана дейност в УД. Така се определя и така наречената рискова зона, която е пресечната точка на риска с конкретната дейност. Там е съсредоточен операционния риск, който най-често подлежи на количествено измерване. Рискът се оценява от гледна точка на характеристиките - честота на възникване и степен на въздействие. Ръководителят на Звено „Управление на риска“ съдейства на ръководителите на различните звена, като им оказва методическа помощ в процеса на определяне на рисковите зони.

4. (изм. с реш. на СД от 12.01.2023 г., изм. с реш. на СД от 12.12.2025 г.) Наблюдение на рисковете - всички операционни събития, които носят ефективна загуба, както и такива с потенциална такава, надвишаваща 255.65 евро следва да се докладват на Звено „Управление на риска“ от съответните ръководители на звена и да се регистрират в базата данни.

5. (изм. с реш. на СД от 12.01.2023 г.) Управление/редуциране на риска – стратегията включва прилагането на правила уреждащи организационната структура и нивата на отговорност, както и политики по управление на рисковете, конкретизирани във вътрешните за УД документи – „Правила за управление на риска“ на УД „Селект Асет Мениджмънт“ ЕАД и „Правила за вътрешната организация и вътрешния контрол“ на УД „Селект Асет Мениджмънт“ ЕАД.

- Ръководителите на звената с помощта на Звено "Управление на риска" могат да извършват по-задълбочени анализи на рисковите фактори, както и да определят нови методи за управлението / редуцирането им, които не противоречат на вътрешните правила на УД.

VII. ЛИКВИДЕН РИСК

Чл. 24. (1) Управляващото дружество анализира ликвидния риск на база исторически данни за входящи и изходящи парични потоци, свързани с дейността на Договорния фонд.

(2) Този анализ на взаимния фонд служи за определяне на минималния праг от пари и парични еквиваленти в портфейла му.
(3) Управляващото дружество провежда стрес тестове, където е необходимо, които позволяват да се оцени ликвидния риск на колективната инвестиционна схема при извънредни обстоятелства.
(4) Фондът е длъжен да инвестира в ликвидни прехвърляеми ценни книжа и други ликвидни финансови активи, както и да поддържа такава структура на активите и пасивите, която да му позволява да изпълнява във всеки момент задълженията си по обратното изкупуване на дяловете.
(5) Управляващото дружество управлява ликвидния риск съгласно Правилата за поддържане и управление на ликвидните средства на договорните фондове, организирани и управлявани от УД „Селект Асет Мениджмънт“ ЕАД. Правилата посочват принципите и методите на управление, както и правата и задълженията на лицата, отговорни за управлението, отчетността и вътрешния контрол върху ликвидността.
(6) (нова с реш. на СД 12.01.2023 г.) За управлението на ликвидността на Фонда Управляващото Дружество, определя измерители на ликвидния риск, като приема и прилага правилата по ал. 5 за поддържане и управление на ликвидността и Политика за провеждане на стрес тестове на ликвидността по чл.45б от Наредба №44 от 20.10.2011 г. за изискванията към дейността на колективните инвестиционни схеми, управляващите дружества, националните инвестиционни фондове, алтернативните инвестиционни фондове и лицата, управляващи алтернативни инвестиционни фондове ("Наредба №44").
VIII. РИСК ОТ КОНЦЕНТРАЦИЯ
Чл. 25. (1) Управляващото Дружество не може да инвестира повече от 5 на сто от активите на Фонда в прехвърляеми ценни книжа или в инструменти на паричния пазар, издадени от едно лице.
(2) Управляващото Дружество не може да инвестира повече от 20 на сто от активите на Фонда във влогове в едно лице по чл. 38, ал. 1, т. 6 от ЗДКИСДПКИ.
(3) Рисквата експозиция на Фонда към насрещната страна по сделка с извънборсово търгувани деривативни финансови инструменти, не може да надвишава нито един от следните прагове: 1. 10 на сто от активите, когато насрещната страна е кредитна институция по чл. 38, ал. 1, т. 6 от ЗДКИСДПКИ или 2. 5 на сто от активите-в останалите случаи.
(4) Управляващото Дружество може да инвестира до 10 на сто от активите на Фонда в прехвърляеми ценни книжа или в инструменти на паричния пазар, издадени от едно лице, при условие че общата стойност на тези инвестиции в лицата, във всяко от които Фондът инвестира повече от 5 на сто от своите активи не надвишава 40 на сто от активите на Фонда. Ограничението по изречение първо не се прилага относно влоговете в кредитни институции, върху които се осъществява пруденциален надзор, както и към сделките с извънборсово търгувани деривативни финансови инструменти с тези институции.
(5) (изм. с реш. на СД от 12.01.2023 г.) Независимо от ограниченията по ал. 1 - 3, Фондът не може да комбинира инвестициите в прехвърляеми ценни книжа или инструменти на паричния пазар, издадени от едно лице, влоговете при това лице, както и експозицията към същото лице, възникнала в резултат на сделки с извънборсово търгувани деривативни финансови инструменти, когато в резултат на това комбиниране общата стойност на тези инвестиции ще надвиши 20 на сто от активите му.
(6) Управляващото Дружество може да инвестира до 35 на сто от активите на Фонда в прехвърляеми ценни книжа и инструменти на паричния пазар, издадени от едно лице, ако ценните книжа и инструментите на паричния пазар са издадени или гарантирани от Република България, от друга държава членка на Европейския съюз, от техни регионални или местни органи, от трета държава или от публична международна организация, в която членува поне една държава членка.
(6а) (нова с реш. на СД от 12.01.2023 г.) Фондът може да инвестира до 25 на сто от активите си в покрити облигации. Общата стойност на инвестициите по изречение първо, надхвърлящи ограничението по чл. 45, ал. 1 от ЗДКИСДПКИ за експозиции към един емитент, не може да надхвърля 80 на сто от активите на колективната инвестиционна схема.
(7) (изм. с реш. на СД от 12.01.2023 г.) Прехвърляемите ценни книжа и инструментите на паричния пазар по ал. 6 и ал.6а не се вземат предвид за целите на ограничението по ал. 4.
(8) (изм. с реш. на СД от 12.01.2023 г.) Инвестиционните ограничения по ал. 1 - 6 не могат да бъдат

комбинирани, когато в резултат на това комбиниране общата стойност на инвестициите на Фонда в прехвърляеми ценни книжа или инструменти на паричния пазар, издадени от едно лице, влоговете при това лице, както и експозицията към същото лице, възникнала в резултат на сделки с деривативни финансови инструменти съгласно ал. 1 – 6а, ще надвиши 35 на сто от активите ѝ.

(9) Дружествата, включени към една група за целите на съставяне на консолидиран финансов отчет съгласно признатите счетоводни стандарти, се разглеждат като едно лице при прилагане на ограниченията по ал. 1 - 8.

(10) Общата стойност на инвестициите в прехвърляеми ценни книжа или инструменти на паричния пазар, емитирани от дружествата в една група, не може да надвишава 20 на сто от стойността на активите на Фонда.

(11) При изчисляване на рисковата експозиция на ДФ към насрещната страна, се използва положителната пазарна стойност на извънборсово търгуван деривативен договор с тази насрещна страна. Позициите на ДФ в деривативни инструменти с една и съща насрещна страна могат да бъдат нетирани, ако УД може да гарантира прилагането на споразуменията за нетиране с насрещната страна от името на ДФ. Нетиране може да бъде извършено само на експозиции в извънборсово търгувани деривативни инструменти с една и съща насрещна страна. Не се разрешава нетиране с други експозиции на колективната инвестиционна схема към същата насрещна страна.

(12) При изчисляване на рисковата експозиция на ДФ към насрещната страна УД взема предвид ограниченията по ал. 1 – 3 ако съществува обезпечение. Обезпечението може да бъде отразено по нетна стойност, ако УД може да гарантира прилагането на споразуменията за нетиране с тази насрещна страна от името на ДФ.

(13) УД изчислява ограниченията за концентрация на емитента по ал. 1-10 въз основа на базовата експозиция, възникнала чрез използването на деривативни финансови инструменти съгласно метода на поетите задължения.

(14) (Изм. с Решение на СД от 31.01.2017 г.) При изчислението на рискова експозиция на ДФ към насрещна страна по извънборсово търгуван деривативен инструмент по чл. 45, ал. 4 и 5 от ЗДКИСДПКИ, УД трябва да включва при изчисленията всяка рискова експозиция към насрещна страна по извънборсово търгуван деривативен инструмент.

(15) (Нова с Решение на СД от 31.01.2017 г., изм. с реш. на СД от 12.01.2023 г.) Рисковата експозиция на ДФ към насрещна страна в резултат на сделки с извънборсово търгувани деривативни инструменти и техники за ефективно управление на портфейл се включва при изчисляването на праговете по чл. 45 и 46 ЗДКИСДПКИ.

Рискове, свързани с използването на техники за ефективно управление на портфейла

Използването на репо сделки е свързано с определени рискове, като например риск от неизпълнение на задължението на контрагента. В този случай Фондът може да пристъпи към реализиране на полученото обезпечение. Ако обезпечението е под формата на ценни книжа, съществува риск продажбата му да донесе по-малко от предоставените парични средства, независимо дали поради неточно ценообразуване на обезпечението, неблагоприятни пазарни движения, влошаване на кредитния рейтинг на емитента на обезпечението или неликвидността на пазара, на който се търгува обезпечението. Съответно, ако обезпечението е под формата на парични средства, съществува риск те да са недостатъчни за закупуване на същия брой ценни книжа, които са били предоставени по сделката. От друга страна, реинвестирането на полученото парично обезпечение, получено по репо сделки, включва рискове, свързани с вида на направените инвестиции, и риска, че стойността на парично обезпечение може да спадне под сумата, дължима на контрагента.

Всички активи, получени от ДФ в резултат на използване на техники за ефективно управление на портфейла, се разглеждат като обезпечение и отговарят на критериите по т. 1.

1. В случаите, когато за ДФ се извършват сделки с извънборсови финансови деривати и се използват техники за ефективно управление на портфейла, всяко обезпечение, използвано за намаляване на рисковата експозиция към насрещната страна, по всяко време отговаря на следните критерии, както са определени в Насоките за компетентните органи и дружествата, управляващи ПКИПЦК:

1.1. Ликвидност - всяко обезпечение, което не е получено в парични средства, следва да има

висока ликвидност и да се търгува на регулиран пазар или в многостранна система за търговия с прозрачно определяне на цените, така че да може да бъде продадено бързо на цена, близка до остойностяването преди продажбата; полученото обезпечение следва да отговаря на изискванията на чл. 49 ЗДКИСДПКИ;

1.2. Оценкаване - полученото обезпечение следва да бъде оценявано най-малко един път на ден и активи, показващи голяма изменчивост на цената, не следва да се приемат като обезпечение, освен ако не са предвидени достатъчно консервативни равнища на евентуални загуби;

1.3. качество на емитента - полученото обезпечение следва да е с високо качество;

1.4. корелация - обезпечението, получено от колективната инвестиционна схема, следва да бъде издадено от субект, който е независим от контрагента и от който се очаква да не прояви силна зависимост от резултатите от дейността на контрагента;

1.5. диверсификация на обезпечението - обезпечението следва да бъде диверсифицирано по отношение на държави, пазари и емитенти, като рискът за даден емитент не надхвърля 20% от нетната стойност на активите на колективната инвестиционна схема;

1.6. рисковете, свързани с управлението на обезпечението - тези рискове следва да са идентифицирани, управлявани и смекчени посредством процеса за управление на риска;

1.7. при прехвърляне на дял полученото обезпечение се държи от Депозитаря на ДФ;

1.8. ДФ може да пристъпи към изпълнение върху полученото обезпечение по всяко време без позоваване на насрещната страна или одобрение от нея;

1.9. непаричното обезпечение не може да се продава, реинвестира или залага;

1.10. паричното обезпечение може само да бъде:

а) вложено на депозит в лице по чл. 38, ал. 1, т. 6 ЗДКИСДПКИ;

б) инвестирано във висококачествени държавни ценни книжа;

в) използвано за целите на обратни репо сделки, при условие че сделките са с кредитни институции, които са обект на пруденциален надзор, и че ПКИПЦК може по всяко време да получи обратно пълната парична сума заедно с дължимите лихви;

г) инвестирано в краткосрочни фондове на паричния пазар.

2. Паричното обезпечение по т. 1, 1.10. се инвестира, като се спазват принципите за диверсификация, приложими към непаричното обезпечение.

3. ДФ може да надвиши ограничението по т. 1, 1.5., ако обезпечението е в различни прехвърлими ценни книжа и инструменти на паричния пазар, издадени от някое от лицата по чл. 38, ал. 1, т. 9, буква "а" ЗДКИСДПКИ при спазване на изискванията по чл. 47, ал. 4 ЗДКИСДПКИ.

4. В случаите по т. 3 ДФ определя държавите членки, регионалните или местните органи или публичните международни организации, емитиращи или гарантиращи ценни книжа, които те могат да приемат като обезпечение, което може да надхвърля 20 на сто от нетната стойност на активите ѝ, като оповестява това обстоятелство в своя проспект.

5. Ако ДФ получава обезпечение за не по-малко от 30 на сто от своите активи, УД се задължава да разработи и прилага политика, която да гарантира извършване на стрес-тестовите при нормални и при извънредни условия на ликвидност, така че да се даде възможност на ДФ да оцени ликвидния риск, свързан с обезпечението. Политиката за стрес-тестовите на ликвидността съдържа най-малко следните елементи:

5.1. разработване на анализ на сценарий за стрес-тест, включително калибриране, сертифициране и анализ на чувствителността;

5.2. емпиричен подход към оценката на въздействието, включително бектестове на оценките на ликвидния риск;

5.3. честота на отчитане и праг (прагове) на допустимост на ограничението/загубата;

5.4. мерки за намаляване на загубата, включително политика за предвиждане на евентуални загуби и защита против риска от несъответствие.

6. Управляващото дружество въвежда ясна политика за предвиждане на евентуални загуби, съобразена с всеки вид активи, получени като обезпечение. При разработване на политиката за предвиждане на евентуални загуби се взимат предвид характеристиките на активите, като кредитно състояние или изменчивост на цените и резултатите от стрес-тестовите. Политиката се оформя в самостоятелен документ и обосновава всяко решение за предвиждане на конкретна евентуална загуба или за непредвиждане на такава по отношение на даден вид активи.

7. Управляващото дружество въвежда политика за обезпечение и политика за реинвестиране на парично обезпечение.
(16) (Предидшна ал. 15 с Решение на СД от 31.01.2017 г.) Управляващо дружество, действащо за сметка на всички управлявани от него фондове, не може да придобива акции с право на глас, които биха му позволили да упражнява значително влияние върху управлението на емитент. Договорният фонд също така, не може да придобива повече от: 1. десет на сто от акциите без право на глас, издадени от едно лице; 2. десет на сто от облигациите или други дългови ценни книжа, издадени от едно лице; 3. двадесет и пет на сто от дяловете на една и съща колективна инвестиционна схема или друго предприятие за колективно инвестиране, което отговаря на изискванията на чл. 4, ал. 1 от ЗДКИСДПКИ; 4. десет на сто от инструментите на паричния пазар, издадени от едно лице.
(17) (Предидшна ал. 16 с Решение на СД от 31.01.2017 г.) Ограниченията по ал. 16, т. 2, 3 и 4 не се прилагат, когато в момента на придобиване на посочените инструменти Управляващото Дружество, действащо за сметка на Фонда, не може да изчисли брутната сума на дълговите ценни книжа, на инструментите на паричния пазар или нетната стойност на емитираните ценни книжа. За момент на придобиване се счита датата на сепълмент.
(18) (Предидшна ал. 17 с Решение на СД от 31.01.2017 г., изм. с реш. на СД от 12.01.2023 г.) Управляващото Дружество може да инвестира не повече от 10 на сто от активите на Фонда в дяловете на една и съща колективна инвестиционна схема или друго предприятие за колективно инвестиране по чл. 38, ал. 1, т. 5 от ЗДКИСДПКИ, независимо дали е със седалище в държава членка или не.
(19) (Предидшна ал. 18 с Решение на СД от 31.01.2017 г.) Общият размер на инвестициите в дялове на предприятия за колективно инвестиране, различни от колективна инвестиционна схема, не може да надвишава 10 на сто от активите на Фонда.
(20) (Предидшна ал. 19 с Решение на СД от 31.01.2017 г.) При сключване на репо сделки, рисковата експозиция на Фонда към всяка отделна насрещна страна не може да надхвърля 10 на сто от активите му, когато насрещната страна е банка по чл. 38, ал. 1, т. 6 ЗДКИСДПКИ и 5 на сто от активите в останалите случаи.
(21) (Предидшна ал. 20 с Решение на СД от 31.01.2017 г.) Ограниченията по този раздел не се прилагат, когато се упражняват права на записване, произтичащи от прехвърляеми ценни книжа и инструменти на паричния пазар, които са част от активите на Фонда.
(22) (Предидшна ал. 21 с Решение на СД от 31.01.2017 г.) В случаите и при условията, предвидени в Правилата на Фонда и съгласно чл. 50, ал. 2 и 3 ЗДКИСДПКИ някои от ограниченията по предходните алинеи могат да не се прилагат до 6 месеца от получаване на разрешението за организиране и управление на Фонда, както и в случай на преобразуване, в което Фондът участва като приемаща колективна инвестиционна схема, за която Комисията е компетентен орган – до 6 месеца от датата на вписване на сливането или вливането в съответния регистър.
(23) (Предидшна ал. 22 с Решение на СД от 31.01.2017 г., Изм. с Реш. на СД на 28.12.2016 г.) При нарушение на инвестиционните ограничения по тази глава по причини извън контрола на Фонда или в резултат на упражняване права на записване той приоритетно, но не по-късно от 6 месеца от възникване на нарушението, чрез сделки за продажба привежда активите си в съответствие с инвестиционните ограничения, като отчита интересите на притежателите на дялове.
(24) (Предидшна ал. 23 с Решение на СД от 31.01.2017 г., изм. с реш. на СД от 12.01.2023 г.) В случаите по ал. 23 Управляващото Дружество е длъжно в 7-дневен срок от извършване на нарушението да уведоми Комисията за финансов надзор („КФН“), като предостави информация за причините за възникването му и за предприетите мерки за отстраняването му. Информация за предприетите мерки по изречение първо не се представя, ако нарушението е отстранено до представяне на уведомлението.
Чл.26. (изм. с реш. на СД от 12.01.2023 г.) Съветът на директорите на Управляващото Дружество установява вътрешно рискови ограничителни прагове, които: 1. За рисковите и умерено-рисковите ДФ са на ниво 95% от ограниченията по чл. 25, ал. 1 – 20; 2. За консервативните и умерено консервативните ДФ са на ниво 97% от ограниченията по чл. 25,

ал. 1 – 20;

(2) (изм. с реш. на СД от 12.01.2023 г.) Всяко преминаване на праговете по ал. 1 се документира от Звено "Управление на риска" и се докладва на Съвета на директорите на Управляващото Дружество за предприемане на коригиращи действия.

IX. НАБЛЮДЕНИЕ И ПЕРИОДИЧНА ОЦЕНКА ЗА СЪОТВЕТСТВИЕ НА ВЪТРЕШНИТЕ ПРАВИЛА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА

Чл. 27. Управляващото Дружество задължително оценява рисковете, свързани с портфейла на Договорния фонд, използвайки данни за фиксиран период време (напр. месец, година и т.н.) като актуализира входящите данни на дневна база.

Чл. 28. (1) (изм. с реш. на СД от 12.01.2023 г.) Звено „Нормативно съответствие“ извършва поне веднъж годишно проверка на процеса по управление и измерване на риска, която включва най-малко проверка на:

1. пълнотата на документацията, свързана с правилата по управление на риска и организацията на звеното за контрол на риска;
2. отчитането на оценките на риска в ежедневното управление на риска и целостта на управленската информационна система;
3. процеса на одобрение на методите и системите за оценка на риска;
4. обхвата на основните рисковете и утвърждаване на всички съществени промени в процеса на измерване на риска;
5. точността и пълнотата на данните за позициите, точността и уместността на допусканията за волатилност и корелация, както и точността на оценката и изчисленията за чувствителност към риск;
6. съвместимостта, навременността и надеждността на източниците на данни, включително независимостта на информационните източници;
7. резултатите от тестовите за валидност и точност на използваните методи.

(2) (изм. с реш. на СД от 12.01.2023 г.) Звено „Нормативно съответствие“ докладва незабавно в писмена форма на Съвета на директорите при откриване на грешки, нередности, неправилна употреба, измами или злоупотреба във връзка с дейността на Фонда.

X. ВИДОВЕ ДЕРИВАТИВНИ ФИНАНСОВИ ИНСТРУМЕНТИ, ВИДОВЕ РИСКОВЕ

Чл. 29. (1) Управляващото Дружество сключва сделки с деривативни инструменти от името на Фонда:

- с инвестиционна цел, съобразно инвестиционната политика и рисковия профил на Фонда, определени в Правилата му;
- с цел управление на риска – за хеджиране срещу пазарен и кредитен риск.

(2) Управляващото Дружество сключва от името на Фонда (като купувач или продавач) само дериватни договори, които отговарят на следните критерии:

1. деривативни финансови инструменти, включително еквивалентни на тях инструменти, задълженията по които могат да бъдат изпълнени чрез парично плащане, търгувани на регулирани пазари по чл. 38, ал. 1, т. 1 - 3 ЗДКИСДПКИ и/или деривативни финансови инструменти, търгувани на извънборсови пазари, при условие за деривативните финансови инструменти, търгувани на извънборсови пазари че:

а) базовите им активи са ценни книжа, финансови индекси, лихвени проценти, валута или валутни курсове, в които Фонда може да инвестира съгласно инвестиционната си политика, определена в Правилата му;

б) насрещната страна по сделката с тези деривативни финансови инструменти е институция – предмет на пруденциален надзор, и отговаря на изисквания, одобрени от заместник-председателя на КФН;

в) са обект на надеждна и подлежаща на проверка ежедневна оценка и и във всеки момент по инициатива на Договорния фонд могат да бъдат продадени, ликвидирани или закрити чрез офсетова сделка по справедлива стойност.

Чл. 30. (1) Деривативните финансови инструменти, в които Управляващото Дружество инвестира за сметка на Фонда са:

- лихвени фючърси,
- фючърси върху дългови инструменти,

- валутни фючърси,
- фючърси върху акции,
- фючърси върху индекси,
- договори за разлика (CFD),
- договори за форуърдни курсове (FRA),
- форуърдни ангажменти за покупка или продажба на дългови инструменти,
- валутни форуърди,
- форуърди върху акции,
- форуърди върху индекси,
- опции върху лихвени проценти,
- опции върху дългови инструменти,
- опции върху акции,
- опции върху индекси,
- опции върху финансови фючърси,
- опции върху суапове,
- опции върху валутни курсове,
- варианти върху дългови инструменти,
- варианти върху акции,
- лихвен суап,
- валутен суап,
- кредит дефолт суап (CDS),
- тотал ретърн суап (TROR),
- кредит-линк ноут (CLN),
- обезпечено дългово задължение (CDO)

Чл. 31. Основните рискове по посочените в чл.30 по-горе деривативни финансови инструменти са свързани с рисковете характерни за базовите инструменти, въз основа на които са конструирани. Основните рискове характерни за посочените деривативни инструменти са следните:

1. **Пазарен риск** – рискът от промяна в стойността на деривативните инструменти в резултат на промяна в лихвените проценти, цените на ценните книги, стойностите на индексите или валутните курсове, служещи като базови инструменти, въз основа на които са конструирани. Основните видове пазарен риск, характерни за посочените деривативни финансови инструменти са **ценовият, лихвеният и валутният**, описани в Раздел III от настоящите правила. Пазарният риск на хеджиращите инструменти се разглежда в съвкупност с риска на хеджираната позиция в портфейла. Определянето на пазарния риск на хеджиращите инструменти се прави във връзка със структурирането на хеджиращите сделки и поддържане на ефективен хедж.

2. **Кредитен риск на насрещната страна** – Рискът от загуби, който възниква поради невъзможност на длъжника да изпълни задълженията си по сключения договор. Този риск е значително по-висок при извънборсовите деривати (OTC Derivatives), тъй като сетълмента по сделката се урежда директно с насрещната страна. Значително по-нисък е кредитният риск при борсовите контракти, тъй като клиринговата къща играе ролята на насрещна страна по сделката, а контрагентите са задължени да поддържат минимално-изискуеми средства по маржин сметка в клиринговата къща, гарантиращи извършването на дължимото плащане.

3. **Сетълмент риск** – кредитният риск, който носят контрагентите по сделката през периода на сетълмента. Този риск е значително по-висок при търговията с инструменти на извънборсовите пазари. С цел намаляване му, страните по сделката могат да сключат двустранно споразумение за нетиране, което позволява нетиране на плащанията, без да се извършва реална покупко-продажба на базовите инструменти.

4. **Ликвиден риск** - риск от загуби, поради невъзможност договорния фонд да заеме или да прекрати дадена позиция в случай на неблагоприятни и неочаквани пазарни изменения, без това да окаже съществено негативно влияние върху стойността на деривативния инструмент. Деривативните договори, сключени на извънборсов пазар (OTC пазар) са значително по-нисколиквидни от борсовите деривативни инструменти.

5. **Базисен риск при фючърсни договори** – вероятност за разширяване на спреда

между пазарната и фючърсната цена на базовия инструмент, която възниква в случаите, когато характеристиките на хеджиращия инструмент се различават от тези на позицията, която се хеджира.

6. Риск на лостовия ефект (ливъридж) – Възможността за ливъридж или финансиране на определен процент от инвестицията със заемни средства, поражда риск от загуба на сума, надхвърляща инвестицията в съответния деривативен инструмент.

Чл.31а. (1) За целите на този член методът на „стойността под риск“ измерва максималната потенциална загуба на портфейла на ДФ при зададен доверителен интервал и определен времеви хоризонт.

(2) Общата рискова експозиция може да се изчисли по метода на „стойността под риск“

(3) Стойността на общата рискова експозиция изчислена по метода на „стойността под риск“ е равна на пазарния риск на портфейла на ДФ.

(4) Когато изчисляваме общата рискова експозиция по метода на „стойността под риск“, ДФ трябва да се съобразява с посочените по долу количествени и качествени ограничения:

4.1 „Стойността под риск“ за ДФ не може да бъде по-голяма от 20% от нетните му активи.

4.2 Калкулацията на „стойността под риск“ трябва да бъде извършена в съответствие със следните изисквания:

4.2.1 Едностраниен доверителен интервал от 99%

4.2.2 Едномесечен период на задържане (20 работни дни)

4.2.3 Ефективен период на наблюдение на историческите данни(риск факторите доходности) от минимум една година(250 работни дни),освен ако не е по-подходящо да се ползва по кратък период, аргументиран със значително покачване на ценовата волатилност на пазара

4.2.4 Минимум ежедневно изчисление

4.3 ДФ може да използва едностранен доверителен интервал и период на задържане различни от тези посочени в 4.2.1 и 4.2.2 ако отговарят на следните условия:

4.3.1 Едностраниният доверителен интервал да не е по-малък от 95%

4.3.2 Периода на задържане да не надвишава 20 дена

4.4 За ДФ използването на параметри различни от тези в 4.2.1 и 4.2.2 върви едновременно с преизчисляването на 20% лимит при новите параметри. Преизчислението може да бъде направено единствено при предположение за идентично, независимо и нормално разпределение на риск факторите доходности, използвайки квантил от нормалното разпределение и правилото за корен квадратен от времето.

(5) Във връзка с изчислението на общата рискова експозиция по метода на „стойността под риск“ управляващото дружество предприема следните действия:

5.1 Установява адекватно документиран организационни мерки,процеси и техники за измерване на рисковете, който гарантират ,че рисковете свързани с всяка позиция и нейното влияние върху общия рисков профил,са правилно измерени въз основа на точни и надеждни данни

5.2 Извършва при необходимост периодични бек тестове за преглед на валидността на мерките за измерване на риска, които включват прогнози и оценки, базирани на модел

5.3 Извършва при необходимост периодични стрес тестове и сценарийни анализи, с цел подготовка за извършване на действия в случай на настъпване на рисковете, възникващи от потенциални промени в пазарните условия, които може да повлияят неблагоприятно на колективната инвестиционна схема.

Чл. 32. (1) При хеджиране на активите на Фонда с деривативни финансови инструменти Управляващото Дружество се съобразява с ограничението, че стойността на базовия актив на всяка отделна хеджираща позиция може да превишава стойността на актива към момента на сключване на сделката, който Фонда притежава в портфейла си. С цел постигане на ефективност, хеджиращата сделка се извършва при спазване на инвестиционните ограничения, посочени в Правилата на Фонда.

(2) Размерът на позициите в деривативни финансови инструменти, в които управляващото дружество инвестира за сметка на договорния фонд с **цел управление на риска** зависят от ефективността на хеджирането.

(3) Размерът на позицията в деривативни инструменти се определя от следните основни принципи:

1. Основен фактор, който определя ефективността на хеджиращите сделки е избора на хеджиращ инструмент с базов актив или активи, които осигуряват най-добра корелация между цената на хеджиращия инструмент и цената, която стои в основата на съответния риск, който се хеджира.

2. Хеджирането се счита за високоефективно, ако в началото и по време на неговото съществуване се очаква измененията в справедливата стойност или паричните потоци на хеджирания актив да бъдат почти напълно компенсирани посредством измененията в справедливата стойност и паричните потоци на хеджиращия инструмент, а конкретните резултати са в рамките на 80-125 %.

(4) При управление на активите на Фонда Управляващото Дружество ежедневно следи и оценява ефективността на хеджирането, като прилага принципите на Международен Счетоводен Стандарт 39.

XI. СЧЕТОВОДНИ ПРОЦЕДУРИ ПО УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА

Чл. 33. Основна цел на счетоводните процедури е адекватното събиране, обработване и представяне на достоверна, систематизирана и навременна информация за степента на риск, на която е изложен Договорният фонд.

Чл. 34. (изм. с реш. на СД от 12.01.2023 г.) Своевременното и вярно представяне на информацията за степента на изложеност на риск пред Изпълнителния директор и Прокуриста е предпоставка за недопускане на концентрация на рисковете и понасяне на финансови загуби.

Чл. 35. Счетоводните процедури трябва да осигуряват всеобхватност на стопанските процеси, като по този начин се минимизира рискът от загуба и изкривяване на информацията за моментното състояние на Договорния фонд.

Чл. 36. Счетоводните процедури трябва да осигуряват подходящо структуриране на финансово-счетоводната информация за целите на управление на рисковете от Управляващото Дружество. Това се постига чрез детайлизиране и адекватно групиране на информацията от първичните счетоводни документи, на базата на индивидуалния сметкоплан и специализирано програмно осигуряване.

Чл. 37. За осъществяване на целите, стоящи пред счетоводните процедури за управление на рисковете е необходимо съгласуваност с всички звена в Управляващото Дружество.

Чл. 38. (изм. с реш. на СД от 12.01.2023 г.)

Предпоставките за правилното функциониране на счетоводните процедури са следните:

1. Спазване на одобрената от Съвета на директорите счетоводна политика, изработена в съответствие с Международните стандарти за финансови отчети;
2. Вярно, точно и своевременно осчетоводяване на стопанските процеси;
3. Осигуряване на необходимия информационен поток към Звено „Счетоводство“;
4. Навременност на подаваната към Звено „Счетоводство“ информация;
5. Структуриране на индивидуалния сметкоплан за целите на получаване на необходимата счетоводна информация;
6. Активно взаимодействие със Звено „Управление на риска“ и другите звена на Управляващото Дружество за получаване на вярна и навременна информация за степента на изложеност на риск;
7. Наличие на програмни продукти, целящи автоматизиране на процесите, систематизиране на информацията, улесняване достъпа на данните от първичните документи и източници и надеждното им архивиране;
8. Организационна структура на Звено „Счетоводство“ в съответствие с нуждите на Управляващото Дружество, при ясно определени права, отговорности и нива на достъп до информацията;
9. Ежедневно осчетоводяване на всички операции, както и преценка на ценните книжа в портфейла на Фонда, съобразно нормативните изисквания и възприетата счетоводна политика;
10. Ежедневно извличане, предоставяне на други звена и на ръководството на Управляващото Дружество, както и анализ на информацията за оценка на рисковете. Ежедневно изготвяне на баланс и аналитична оборотна ведомост и активно участие при изготвяне на ежедневните справки;
11. Предвиждане на коригиращи действия при допускане на грешки от различно естество в Звено „Счетоводство“;
12. Възможност за контрол на дейността от Звено „Нормативно съответствие“ и Съвета на

директорите на Управляващото Дружество;

13. Надеждно съхраняване на хартиените носители на информация чрез осигуряването на подходящи помещения за това.

Чл. 39. Управляващото Дружество определя източниците на ценова информация, данните от които ще се ползват за ежедневна и/или ежемесечна преоценка на позициите в портфейла на Фонда, както и отговорните за това служители.

Чл. 40. Източници на цени са регулираните пазари на ценни книжа – “Българска фондова борса” АД и чуждестранни регулирани пазари, на които се търгуват ценни книжа.

Чл. 41. Източници на котировки могат да бъдат признати световни информационни агенции като REUTERS, BLOOMBERG и т.н. За оценка на българските държавни ценни книжа могат да се ползват котировки от първични дилъри за тях, като в този случай се изисква да се определят дилърите и отговорните лица за събиране и обработка на информацията.

Чл. 42. За всяка от позициите във финансови инструменти, които нямат текущи котировки за цени се определя метод за пресмятане на справедливата ѝ цена, като този метод се следва последователно. Отговорните за пресмятането на справедливите цени длъжностни лица, трябва да могат да дават разяснения по калкулациите и периодично да проверяват пригодността и адекватността на използваните методи.

Чл. 43. Управляващото Дружество следва да делегира отговорности на служители, които да следят за отклоненията в сетълмента по сделките с дългови инструменти, акции и валути.

XII. АДМИНИСТРАТИВНИ ПРОЦЕДУРИ

Чл. 44. (изм. с реш. на СД от 12.01.2023 г.) Правилата и процедурите, уреждащи вътрешната организация и отговорностите в УД са подробно уредени в „Правила за вътрешната организация и вътрешния контрол“ на УД “Селект Асет Мениджмънт” ЕАД и Правила за избягване на конфликт на интереси и за осигуряване на защита срещу разкриването на вътрешна информация на УД “Селект Асет Мениджмънт” ЕАД, като те съдържат и осигуряват:

а) идентифициране, събиране и разпространяване в подходяща форма и срокове на надеждна и достоверна информация, която позволява на всяко лице в Управляващото Дружество да поеме определена отговорност;

б) ефективна комуникация по хоризонтална и вертикална линия и на всички йерархични нива на Управляващото Дружество;

в) политики и процедури за разрешаване и одобряване;

г) политики и процедури за разделяне на отговорностите по начин, който не позволява един служител едновременно да носи отговорност по одобряване, изпълнение, осчетоводяване и контрол на сделките;

д) политики и процедури за достъп до информацията;

е) правила за управление на човешките ресурси.

Правила относно организационната структура на Управляващото Дружество във връзка с оценката и управление на риска се съдържат и в Раздел II. Организационна Структура на настоящите правила.

В допълнение, политики, процедури и правила по б. „в“ по-горе се съдържат и в Устава на УД „Селект Асет Мениджмънт“ ЕАД, който в съответствие с изискванията на Търговския закон съдържа изчерпателна уредба на правомощията на корпоративните органи на Управляващото Дружество и разпределението на функциите между тях (в това число по управление на договорни фондове), включително определя кои решения са от компетентността на Общото събрание на акционерите, Съвета на директорите, както и изброява решенията на управителния орган, за които е необходимо предварително разрешение или одобрение от Общото събрание на акционерите.

В стриктно съответствие с разпределението на функциите между различните звена и служители в звената, и при спазване на изискването за разделяне на отговорностите съгласно б. „г“ по-горе, са изготвени и се спазват длъжностни характеристики за всяка заемана длъжност в Управляващото Дружество, в които се определят изискванията към лицата за назначаването им на съответната длъжност и кръга от задължения, които им се възлагат.

Чл. 45. Административни процедури, необходими за осъществяване да дейността на Управляващото Дружество са:

1. Процедура за одобряване или коригиране на вътрешните правила;

2. Наличие на система за вътрешен контрол;
3. Поредица от действия на служители, във връзка с осъществяване на дейността на Управляващото Дружество, съобразно издадения му лиценз;
4. Упълномощаване на служители за потвърждаване и подписване на документи в рамките на дейността на Управляващото Дружество;
5. Процедура за създаване, функциониране и управление на данните и документите в Управляващото Дружество, включително и тяхното архивиране;
6. Администриране и управление на информационната система;
7. Правила и отговорни служители за уведомяване на Комисията за финансов надзор относно дейността на Управляващото Дружество.

Чл. 46. Във вътрешните правила Управляващото Дружество регламентира случаите на конфиденциалност при работа с вътрешна информация, както и нормите за поведение на служителите по отношение на клиентите на Управляващото Дружество, в случаи, когато услугата, искана от клиент, се отнася до инвестиция, информацията за която не е публично достояние.

XIII. ОТЧЕТНОСТ И РАЗКРИВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ

Чл. 47. Управляващото Дружество води и съхранява отчетна информация по видове хеджиращи сделки и представя в КФН информацията по ред, определен в ЗДКИСДПКИ и подзаконовите актове.

Чл. 48. (1) (изм. с реш. на СД от 12.01.2023 г.) Управляващото дружество най-малко един път годишно извършва оценка, контрол и периодичен преглед на:

1. адекватността и ефективността на вътрешните правила за управление на риска, както и на мерките, процесите и техниките по чл. 44 – 46 Наредба №44;
2. степента на спазване на правилата за управление на риска и изпълнението на мерките, процесите и техниките по чл. 44 - 46 Наредба №44;
3. адекватността и ефективността на мерките, предприети за отстраняване на недостатъците в процеса на управление на риска.

(2) (Изм. с Реш. на СД на 28.12.2016 г., изм. с реш. на СД от 12.01.2023 г.) Периодичният преглед, контрол и оценка по ал. 1 за съответната година се извършват в срок 90 дни от края на годината и се документират, като се посочва датата на извършването им. Периодът обхваща текущата финансова година.

(3) (нова с реш. на СД от 12.01.2023 г.) Управляващото дружество е длъжно да уведоми Комисията за всяка съществена промяна в процеса на управление на риска.

(4) (нова с реш. на СД от 12.01.2023 г.) Комисията проверява наличието на процедури за оценка, контрол и периодичен преглед на изискванията по ал. 1, а текущият контрол за спазването им се осъществява от заместник-председателя.

Чл. 49. (изм. с реш. на СД от 12.01.2023 г.) Въз основа на извършената проверка по чл. 48 по-горе и при необходимост Съвета на директорите на Управляващото Дружество приема промени в Правилата, които се внасят в КФН за одобрение по реда на чл. 18, ал. 2-6 ЗДКИСДПКИ.

Чл. 50. (1) (изм. с реш. на СД от 12.01.2023 г.) Управляващото Дружество, от името и за сметка на Договорния фонд, разкрива публично най-малко веднъж годишно информация със следното съдържание:

1. информация относно целите и политиката във връзка с управлението на рисковете поотделно за всеки риск, която включва:
 - а) политики и процедури за управление на различните видове риск;
 - б) структурата и организацията на Звено „Управление на риска“;
 - в) обхват и характер на системите за отчет и измерване на риска;
 - г) политиките за хеджиране на риска чрез деривативни инструменти и неговата редукция, както и политиките и процедурите за наблюдение на постоянната ефективност на процесите по хеджиране и редукция на риска;
2. информация относно използваните методи за оценка на всеки вид риск, както и описание на съответните вътрешни и външни показатели, които се вземат предвид при прилагането на метода на измерване.

(2) (Изм. с Реш. на СД на 28.12.2016 г., изм. с реш. на СД от 12.01.2023 г.) Информацията по ал. 1 се разпространява чрез интернет страницата на Управляващото Дружество в срок до 30 дни от

извършване на прегледа по чл. 48 и следва да остане налична до извършване на следващия преглед.

Провеждане на стрес тестове

Чл. 51 (нова с реш. на СД от 12.01.2023 г.) **(1)** УД извършва периодично, но не по-малко от веднъж годишно, стрес тест на ликвидността, с цел подготовка за извършване на действия в случай на настъпване на рисковете, възникващи от потенциални промени в пазарните условия, които може да повлияят неблагоприятно на Фонда.

(2) За извършените стрес тестове на ликвидността Звено „Управление на риска“ изготвя доклад със съдържание, определено в Политиката за провеждане на стрес тестове за ликвидност, вкл. съдържащо заключенията относно съответствието на ликвидността на Фонда с приложимите правила и условията за обратно изкупуване, управлението на ликвидността на Фонда, идентифициране на потенциални слабости в ликвидността на инвестиционната стратегия и планирането на действия при извънредни ситуации.

(3) В срок от 30 дни след приключването на проведения стрес тест, УД уведомява заместник-председателя на КФН за резултатите от него, както и за предприетите действия по промяна на Политиката за провеждане на стрес тестове за ликвидност, ако такава е нужна. В същият срок докладът по ал.2 се представя в Комисията за финансов надзор.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§1. Настоящите правила са приети от Съвета на директорите на “Селект Асет Мениджмънт” ЕАД от 31.05.2012 г., изменени с Решение на СД на 28.12.2016 г., изменени с Решение на СД на 31.01.2017 г., изменени с Решение на СД от 12.01.2023 г. и изменени с Решение на СД от 12.12.2025 г., влизащи в сила от 01.01.2026 г.

§ 2. За всички въпроси, които не са изрично уредени в тези Правила, намират приложение разпоредбите на ЗДКИСДПКИ и останалото приложимо законодателство.

§ 3. В случай на несъответствие между разпоредби на тези Правила и на нормативен акт, прилага се последния, без да е необходимо изменение в Правилата, освен ако това изрично не се предвижда от нормативния акт или тези Правила.

За Управляващото дружество “Селект Асет Мениджмънт” ЕАД, действащо за сметка на Договорен Фонд “Селект Дивидент”:

 Красимира Коджаманова,
 Изпълнителен директор

 Веселин Василев,
 Прокурист